

10. De schoenmaker

Onze voeten zijn ons fundament maar daardoor ook onze ‘laagste’ lichaamsdelen. Als het hemd nader is dan de rok, dan bevinden de schoenen zich in een nog lagere categorie; hoe verder van het hoofd, hoe lager in achting. Zelf kijk ik zelden naar mensen beneden de knie maar als ik daarover nadenk moet ik toegeven dat dat kortzichtig is. Voeten – en dus ook schoenen – zijn van groot belang en terecht maken mensen zich druk over de kwaliteit van hun schoenen. Wie niet goed meer kan lopen verliest een groot deel van zijn/haar menselijke vrijheid. Mens-zijn is bewegen. Mensen die niet kunnen lopen worden vaak aangeduid met die vreselijke benaming van ‘invaliden’ of ‘gehandicapt’.

De positie van de schoenmaker deelt in die ambiguïteit van voet en schoen: enerzijds ‘laag bij de grond’ en daardoor ook vuil en ondergewaardeerd. In veel culturen doen mensen niet voor niets hun schoenen uit als ze een huis (of moskee) betreden. Een van de grootste beledigingen in de Arabische wereld is schoenen naar iemand gooien. Anderzijds worden schoen en schoenmaker hoog gewaardeerd. Ik moet denken aan die prachtige TV-serie ‘De Geniale Vriendin’ waarin het voortdurend draait om het maken van een mooie en comfortabele schoen. Zonder staan en lopen wordt het leven moeilijk. De schoenmaker zorgt voor de grondslag van ons *be-staan*. Dat geldt natuurlijk evenzeer voor de klompenmaker, zeker op de sompige klei- en veengrond van Oud-Ade, maar daarover komen we een andere keer te spreken.

Geschiedenis

Als schoenen zo basaal zijn voor mensen, is het niet verwonderlijk dat de kunst van schoenen maken heel oud is, al weten we niet of die kunst door gespecialiseerde vakmensen werd uitgevoerd of behoorde tot de vaardigheden van (bijna) iedereen in een zelfvoorzienende economie. De oudste schoenen zijn aangetroffen in graven van ver voor onze jaartelling. Ook op afbeeldingen in Mexico van zo’n 1500 voor Christus zien we mensen met schoenen aan hun voeten. In de Romeinse tijd waren schoenen ingeburgerd. Dichter bij huis, in het Drentse Emmer-Erfscheidenveen, zijn schoenen aangetroffen bij een veenlijk.

Nog dichterbij, in Alkemade, schrijft onze lokale historicus Theo van der Poel dat er in de 17e eeuw al een schoenmaker gevestigd was in Rijpwetering: Jan Wijnbrantsz van der Jagt. In de 18^e eeuw vinden we daar Klaas Disseldorp (Disseldorp) en later zijn zoon Cornelis als vleeschhouwer annex schoenmaker. Klaas Disseldorp was ook eigenaar van een paar stukjes land in de Veenderpolder waar hij een koe, een vaars, een pink en een varken weidde. Pieter ter Lie was in die zelfde periode slager en schoenmaker in de Boekhorst. De combinatie van deze twee beroepen had uiteraard te maken met het prepareren van huiden tot leer voor schoenen. Eigenlijk was hier dus sprake van drie beroepen want de vleeshouder was ook nog

leerlooiër (en Disseldorp bovendien nog veehouder). Het looien van leer veroorzaakte een vreselijke stank; de zelf-looiende schoenmaker werd daarom uit de dorpskern (voor zoverre aanwezig) geweerd.

Piet van den Kerkhof

Als ik op zoek ga naar een schoenmaker in Oud-Ade die nog leeft in de herinnering van de oudsten van ons dorp kom ik eerst in Rijpwetering terecht. In de eerste helft van de vorige eeuw – en nog iets later – was daar Petrus Gerardus (Piet) van den Kerkhof (1895-1976), die schoenen repareerde en ook klanten had in Oud-Ade. Hij zou hier zelfs een werkplaats gehad hebben achter de voormalige banketbakkerij, Leidseweg 1. Anderen zeggen dat hij thuis op de Rip werkte, Pastoor van der Plaatstraat 45. Het een sluit het ander echter niet uit. Degenen die zich hem herinneren zeggen allemaal dat hij ‘doofstom’ was (zoals ze dat toen noemden). Zo’n bijzonderheid blijft blijkbaar het best in het geheugen hangen; “Dove Piet”, werd hij genoemd. Achterop zijn brommertje had hij een plaatje met de letters S en H, slecht-horend. Hij praatte wel, maar heel onduidelijk. Dat praten had hij in Sint-Michiëlsgestel geleerd, in een tijd dat dove kinderen nog geen (eigen) gebarentaal werd geleerd maar liplezen en spreken om hen zo goed mogelijk aan te passen aan de maatschappij.

Piet, die altijd vrijgezel is gebleven, was in 1895 in Rijpwetering geboren. Zijn vader, Bartholomeus van den Kerkhof (1855-1937), was molenaar in de Waterloospolder. In het huwelijk van vader Bart met Marijtje van Leeuwen en later Antje Zoetemelk werden 15 kinderen geboren waarvan er maar zes volwassen zouden worden. Net als zijn oudere zusje Maria Helena, die op haar 15^e overleed, ging Piet in 1903 naar het doveninstituut in Brabant. Hij was toen acht jaar oud en bleef er tot zijn 17^e. Zijn latere keuze voor het beroep van schoenmaker is niet zo verwonderlijk want in het instituut werden jongens in dat vak opgeleid omdat het geschikt geacht werd voor dove mannen om er hun kost mee te verdienen (zie foto’s). In 1912 vertrok Piet naar Bovenkarspel als schoenmakersknecht (waarom Bovenkarspel, heb ik niet kunnen achterhalen). Op zijn 21e keerde hij terug naar zijn geboortedorp. Hij zal toen waarschijnlijk ook als schoenmaker begonnen zijn. Hij haalde in Rijpwetering en Oud-Ade de kapotte schoenen van zijn klanten op en bracht ze terug na reparatie; op zijn brommertje, maar in het begin van zijn carrière zal dat een fiets geweest zijn. Verder heb ik weinig over zijn persoon of zijn werk kunnen vinden. Mijn buurman Joop van der Hoorn die in zijn jonge jaren schoenmaker Piet als buurman had, herinnert zich dat deze soms “holletje nacht” nog zat te timmeren op zijn leest. Je kon het twee huizen verder horen, maar Dove Piet hoorde het zelf niet. Zijn huis stonk naar lijm en rubber en op zijn rekening schreef hij altijd “Zegge”; dat had indruk gemaakt op Joop.

Ik kom ook een oud buurmeisje van schoenmaker Piet op het spoor, Alie Thijssen, 90 jaar oud, nu woonachtig in Oude Wetering. Zij was zijn buurmeisje toen ze ongeveer 15 was. Piet zijn ouders Bart en Antje (“met een witte puntmuts”) woonden toen in het steegje en Piet woonde daar bij hen. Na het overlijden van zijn ouders is Piet er blijven wonen maar hij

at bij de ouders van Alie het warme eten mee om 12 uur. Hij dronk ook koffie en damde af en toe een potje met Alie's vader. Alie maakte ook geregeld het huis van Piet schoon. Zij bevestigt dat Piet eerst een werkplaats had in Oud-Ade achter de banketbakkerij van Koos Uljee. Vermoedelijk is hij na het overlijden van zijn ouders zijn vak aan huis gaan uitoefenen, toen er meer ruimte was in het huis. Hij was een "eerste klas schoenmaker" volgens Alie. Op latere leeftijd is Piet naar zorgcentrum Jacobus in de Veen verhuisd waar hij in 1976 is overleden.

De enige 'tastbare' bewijzen van het bestaan van Piet van den Kerkhof die ik heb kunnen vinden zijn een foto uit het archief van Oud Alkemade en een door hem ondertekend kaartje (zie afbeelding) waarin hij zijn "Innige Deelneming" betuigt bij het overlijden van Jo van der Ploeg – van der Star, de echtgenote van Wil van der Ploeg, zijn collega schoenmaker (waarover nu meer), bij hem om de hoek.

Wil van der Ploeg

Een paar dagen vóór de lock down vanwege de tweede Corona-golf praat ik met Wim, Jos en Ina van der Ploeg over hun vader Wil die rond 1945 samen met zijn oudere broer Arie een schoenmakersbedrijf begon op de Pastoor van der Plaatstraat 39 in Rijpwetering. Beide broers waren tijdens de oorlog leerling/knecht geweest bij schoenmaker A. & J. van Zelst in Lisse. Wil (1923-2002) was aanvankelijk werknemer bij Arie.

Rond 1950 ging Wil gerepareerde schoenen brengen naar zijn vader Willem van der Ploeg, die toen Café- Hillebrand in Hoogmade runde. Zijn vader vroeg hem of hij het café wilde overnemen. Wil had daar helemaal geen zin in. "Je bent altijd bezig," had hij gezegd, "terwijl iedereen vrij is." Toen hij terugkwam in Rijpwetering vertelde hij het verhaal aan zijn broer Arie, die er wel oren naar had. Arie stapte meteen op zijn fiets en reed naar Hoogmade en de zaak werd beklonken. Vanaf toen werd Wil de baas in de schoenmakerij en vestigde zich op nummer 39. Aanvankelijk was de werkplaats deel van het huis, aan de straatkant, maar later werd die ruimte een winkel en kwam er een nieuwe werkplaats achter het huis. Wil was hersteller van schoenen, laarzen en pantoffels, hij *maakte* zelf geen schoenen. Tijdens zijn opleiding had hij dat wel geleerd maar in Rijpwetering ging het bijna uitsluitend om reparatie. Voor rietsnijders maakte hij kappen op de klompen. Ook paardentuigen repareerde hij.

Wil Ploeg was kleurenblind. Toen een van de hulpen de winkel had schoongemaakt, inclusief het veterrek kwam een klant om bruine veters. Wil pakte de veters op de plek waar altijd de bruine lagen. De klant keek naar de rode veters die hij gekregen had en vroeg of hij hem in de maling wilde nemen. Hij kwam geregeld uit de werkplaats naar binnen om iemand te vragen of hij de juiste kleur had om bijvoorbeeld nieuwe hakken te zetten of de randen van de nieuwe zolen te kleuren. Op donderdag als de hulp Corrie Koot er was stond hij de hele dag zolen te repareren en te lijmen want bij het lijmen kon je niet weggaan omdat de lijm dan opdroogde. Corrie deed dan de winkel zodat hij in de werkplaats kon blijven.

Op maandag was hij de hele dag met de brommer op de weg om reparatiewerk op te halen. Weer of geen weer. Hoogmade, Oud-Ade en Rijpwetering. Dat moest allemaal die

zelfde week af zijn, dus hij werkte soms tot diep in de nacht. Een keer was hij zo moe dat hij bij de stikmachine in slaap viel met zijn hoofd tegen de machine. Een flinke wond en veel bloed; hij hield er een litteken van over.

In 1950, rond de tijd dat hij zijn eigen zaak was begonnen, trouwde Wil met Jo van der Star (1927-1960). Ze kregen zes kinderen, maar Jo stierf tien jaar later, in 1960, slechts 33 jaar oud. Een moeilijke tijd brak aan. Familie van beide kanten schoot te hulp, in het huishouden en in de zaak en ook de kinderen hielpen mee met het ophalen en bezorgen van schoenen, vooral in Rijpwetering en Oud-Ade. Henk, een jongere broer van Wil, kwam iedere donderdagavond helpen in de schoenmakerij. Ook in de winkel werd door familie geholpen (zie foto). Wil had een brommer met dubbele tassen waarin de schoenen vervoerd werden. Het hele huis was gevuld met schoenen. De kinderen herinneren zich hoe ze op zolder tussen de schoenendozen sliepen.

Rond 1967 ging Wil als bijverdienste chinchilla's fokken, knaagdiertjes met een zachte vacht die erg gewild was bij de bont-industrie, maar dat was geen succes. In 1970 stopte Wil met het bedrijf. De tijd was veranderd en voor een schoenmaker werd het steeds moeilijker om de kost te verdienen in dorpen als Rijpwetering Hoogmade en Oud-Ade. Hij ging werken in de bouw bij het Slotervaartziekenhuis in Amsterdam, in de wegebouw en tenslotte bij het timmerbedrijf Akerboom in Rijpwetering.

Jan Kloet

Kort nadat Wil van der Ploeg met zijn bedrijf begonnen was, kreeg hij in Oud-Ade te horen: "Hé Ploegie, je zult het hier niet lang meer maken want we hebben nu zelf een schoenmaker." Die nieuwe schoenmaker was Jan Kloet (1926-2010), een Brabander uit Ulvenhout. Hoe kwam een Brabander in ons Zuid-Hollandse dorp terecht? Het antwoord komt van zijn jongste dochter Annelies die het van haar moeder, Lida van der Hulst, gehoord heeft. Lida was de dochter van caféhouder Jan van der Hulst jr. Zij hield van uitgaan en kwam in Leiden dienstplichtig soldaat Jan Kloet, zoon van een schoenmaker, tegen die gelegerd was in de Morspoortkazerne. Zij trouwden en vestigden zich in het Brabantse Achtmaal waar Jan een schoenmakerij begon. Een scan van haar vaders schoenmakers-diploma, die Annelies mij toestuurde meldt dat hun vader in augustus 1950 geslaagd was voor zijn vak-examen. Hun eerste kind, Ton, werd in Achtmaal geboren. Deze Ton die ik gevonden heb in Leiden, vertelde me dat hij een maand of vijf na zijn geboorte in september naar Oud-Ade verhuisde. Ik schat daarom dat Jan en Lida Kloet eind 1950 of begin 1951 naar Oud-Ade kwamen. Eerst trokken ze in bij Lida's ouders in café 't Lage Land en ongeveer eind 1952 verhuisden ze naar Kolk 11. Hun tweede kind Laura, nu overleden, werd in deze periode geboren.

Jan Kloet had zijn schoenmakerij in een huisje achter de woning van Cornelis en later Klaas Heemskerck. "Grote Piet" (Pieter van der Geest) uit Kudelstaart had daar eerst gewoond. Op een foto zien we Jan Kloet voor zijn werkplaats staan naast een bord waarin hij zijn bedrijf introduceert als een rijksgediplomeerde elektrische schoenmakerij. Zijn zoon herinnert zich echter alleen dat de werkplaats aan huis was, op de Kolk. Het valt niet mee

alle datums en feiten aan elkaar te knopen. Zo is er ook iemand die vertelt dat Jan van der Hulst zijn schoonzoon Kloet hielp met het ophalen en/of terugbezorgen van schoenen. Ik kan me voorstellen dat Van der Hulst, die ook een kruidenierswinkel dreef en zijn waren aan huis bezorgde, in één moeite ook weleens schoenen voor zijn schoonzoon meenam. Maar anderen die ik sprak achtten dat hoogst onwaarschijnlijk. Ik neig toch naar de eerste versie, want zoiets verzin je niet. Iemand anders weet dat Leo van Hameren uit de Rip, die bij een koperen buizen-fabriek in Leiderdorp werkte in zijn vrije tijd schoenen rondbracht voor Jan Kloet. Zo probeerde iedereen met een groot gezin en een klein salaris iets bij te verdienen in die tijd. Als ik Jan van der Poel, oudste mannelijke inwoner van het dorp, vraag hoe dat ophalen en bezorgen van schoenen precies in zijn werk ging, antwoordt hij: “Dat moet je haar vragen” en knikt met zijn hoofd richting de foto van zijn overleden vrouw Cilia op de servieskast.

Net als bij ‘Dove Piet’ wordt Jan Kloet herinnerd aan wat er ‘ongewoon’ aan hem was; hij was een Brabander in Oud-Ade. Dat zal aan zijn spraak te horen zijn geweest maar ook aan zijn karakter: hij was een “gemoedelijke Brabander.” Hij hield van kaarten (met de burens aan de Kolk) en van een borrel met een dikke sigaar. Toch heeft het gezin maar kort in het dorp gewoond; de zaken liepen niet zoals hij gehoopt had. Na zes jaar vertrok Jan Kloet naar Leiden waar hij een grotere schoenmakerij begon met – aldus zijn zoon – zes man personeel. Adres: Jan Vossensteeg 21. Ook dat was echter geen succes. Gedurende – schat ik – zo’n 15 jaar had hij een zeefdrukkerij. Zwaar werk. Lida zijn vrouw en zijn zoon Ton hielpen in het bedrijf. De laatste ongeveer 15 jaren van zijn werkzame leven werkte hij bij het Motorhuis.

Jan van Stijn, Siem van Rijn en Gerrit Spierings

Volgens een van mijn informanten uit Warmond haalde Jan van Stijn (1895-1971), die ik in een vorige aflevering als kouwe bakker uit Warmond introduceerde, naast het bezorgen van brood ook kapotte schoenen op en bracht die weer gerepareerd terug. Hij bezorgde ook de krant. Later was er nog de postbode Siem van Rijn (1908-2002) die vanuit Warmond per roeiboot (later een motorboot) post bezorgde bij de bewoners van de Zijldijk, de families in de buurt van de Kaag Sociëteit en zelfs bij het enige huishouden op het eiland de Kok. Dat gebied hoorde immers bij Warmond. Naast zijn werk als postbode had hij allerlei andere baantjes, zoals slagersknecht, lampenopsteker en krantenbezorger. Als ik Annie van Schie - de Haas (87) vraag waar haar ouders en later zijzelf hun schoenen lieten repareren, vertelt ze dat de postbode kapotte schoenen meenam naar Warmond waar ze gerepareerd werden door Gerrit (en later zijn zoon Frans) Spierings en dat hij ze zaterdags gerepareerd terugbracht. Dat waren nog eens postbodes in die tijd; daar moeten we het zeker nog een keer over hebben. Hoe en wanneer de taak van schoenenkoerier overging van de bakker naar de postbode is me niet echt duidelijk geworden. Stof voor verder onderzoek. Als u dit leest en het weet, bel of mail me!

Het oude en het nieuwe vak

Mijn verhaal ging tot nu toe vooral over het leven van de drie schoenmakers die in de periode 1916-1970 in Oud-Ade en Rijpwetering actief waren, maar nauwelijks over het beroep zelf. Hoe ging het schoen maken en herstellen vroeger en wat is het verschil met vandaag? Ik begeef me nu op glad ijs. Ik ben nog nooit in een schoenmakerij geweest en ben niet bekend met de geur van leer, lijm en rubber, die er schijnt te hangen. Van de schoenmaker in mijn jeugd buiten Oud-Ade herinner ik me slechts zijn uitspraak dat hij wel van warme soep maar niet van warme schoenen hield. Wat ik te weten ben gekomen, heb ik vooral van mijn wandelingen langs verhalen en foto's op het Internet. De belangrijkste conclusie die ik daaruit getrokken heb, is dat het vak zelf en het instrumentarium niet veel veranderd zijn. De spreekwoordelijke leest is er nog steeds, al is hij van hout, naar ijzer en – nu – naar plastic gegaan. Geen wezenlijk verschil. De priemen en andere steekwapens worden nog steeds gebruikt, de stikmachine is evenmin veel veranderd en de leder-naaimachine lijkt nog steeds op de naaimachine waar de naaisters Agnes en Annie de Haas mee werkten.

De grote verandering heeft plaats gevonden in de maatschappij waarin de schoenmaker ooit een essentiële dienst verleende maar nu naar de marge is verschoven. Het is een ontwikkeling die voor veel oude beroepen opgaat. De massale productie van kortlevende schoenen in fabrieken en de verkoop van deze producten in grote winkels heeft eerst de schoenmaker als *maker* van schoenen en vervolgens als *hersteller* van schoenen verdrongen. In een blad van de Rijpweteringse LTV vrouwenbond (ca. 1986) schrijft een onbekende auteur:

En dan ons schoenmakertje, die bleef ook niet bij zijn leest. In de winkel van v.d. Ploeg was toch veel te koop: schoenen, laarzen, tassen, tuigleer, riemen, enz. En dan kon je ook je schoenen laten maken of lappen. Het was wel goed vakwerk dat er dan geleverd werd. Maar ja, ook door de eisen des tijds kon de zaak van W. v.d. Ploeg niet meer voortbestaan. En zo ook P. v.d. Kerkhof, alom bekend met het schoenmakersvak en voordien ene K. Boere. Maar nu kopen we wel weer ergens anders ons schoeisel. Dan kun je te kus en te keur passen en meten, want we zijn veeleisend geworden.

Er zouden op dit moment nog maar zo'n 700 schoenmakers in Nederland bestaan; het zijn er duizenden geweest. In het AD van 30 september 2019 lees ik dat er in Nederland nog maar één officiële opleiding tot schoenmaker is en dat het totale aantal leerlingen vijf is. Wikipedia (meer betrouwbaar) meldt dat er twee opleidingen zijn. Dat het zo hard is gegaan, is nauwelijks te geloven. En wat de huidige schoenmakers doen zijn vaak simpele klusjes waar je nauwelijks een opleiding met diploma voor hoeft te volgen. Grote operaties zijn de schoenen niet waard. De hakkenbar in de drukke winkelstraat is een voorbeeld: even iets vast zetten of aannaaien. Je kunt er op wachten. Daarnaast zijn er ook nog wel 'meester-schoenmakers' die zo knap en zeldzaam (en duur) zijn dat klanten met peperdure schoenen

(want die zijn er ook) er een lange reis voor maken om hun schoenen te laten repareren. Maar dat niveau schoenmaker is er in Oud-Ade nooit geweest.

Sjaak van der Geest

Reacties: 06-26971256 of s.vandergeest@uva.nl

Lezers van de digitale versie die ook de foto's en illustraties van deze aflevering willen zien, moeten doorbladeren totdat ze de bijlage bereiken.

Bronnen

Dank aan Gerard van den Kerkhof, Alie van Egmond-Thijssen, Wim, Jos, Ina en Hennie van der Ploeg, Ton en Annelies Kloet, Annie van Schie - de Haas, Jan van der Poel, Theo van der Poel, gemeentearchief van Kaag & Braassem en Piet Borneman, Conservator Museum voor Dovenonderwijs St Michielsgestel.

Afbeeldingen: fotoalbums van families Van der Ploeg en Kloet.

<https://www.parool.nl/nieuws/meester-schoenmaker-ton-de-jong-58-stopt-het-zal-best-even-pijn-doen~b34c048e/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F> : Een mooie

beschrijving van een ouderwetse meester-schoenmaker in Amsterdam die op zijn 58^e stopt.

<https://www.ad.nl/utrecht/de-enige-schoenmakersopleiding-van-nederland-is-in-utrecht-en-heeft-dit-jaar-slechts-twee-nieuwe-studenten~a4a17fc2/> : Over Emma (20) die een

studie Engels studie afbreekt om schoenmaker te worden.

Bijlage: illustraties

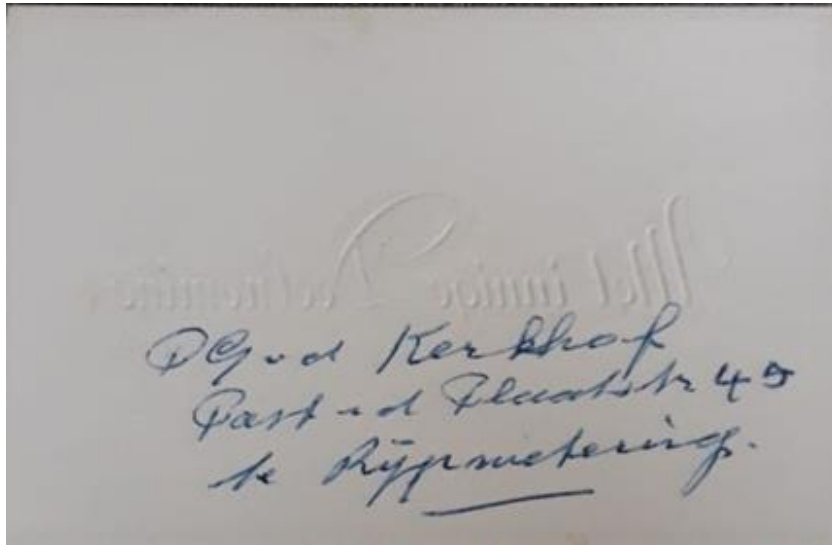

Schoenmakerij Doofstommen Instituut St. Michiels Gestel

De schoenmakerij in het doveninstituut in Sint-Michiëlsgestel, ca. 1900, onder leiding van de R.K. Broeders van Maastricht. Het beroep schoenmaker (en kleermaker) werd bij uitstek geschikt geacht voor dove jongens (Bron: Museum voor Dovenonderwijs).

Piet van den Kerkhof (links) met Thijs Helleman en Cor van Zon (archief Oud Alkemade)

Condoléance van Piet van den Kerkhof aan familie Van der Ploeg
("Met Innige Deelneming", ommezijde) bij overlijden van Jo van der Ploeg

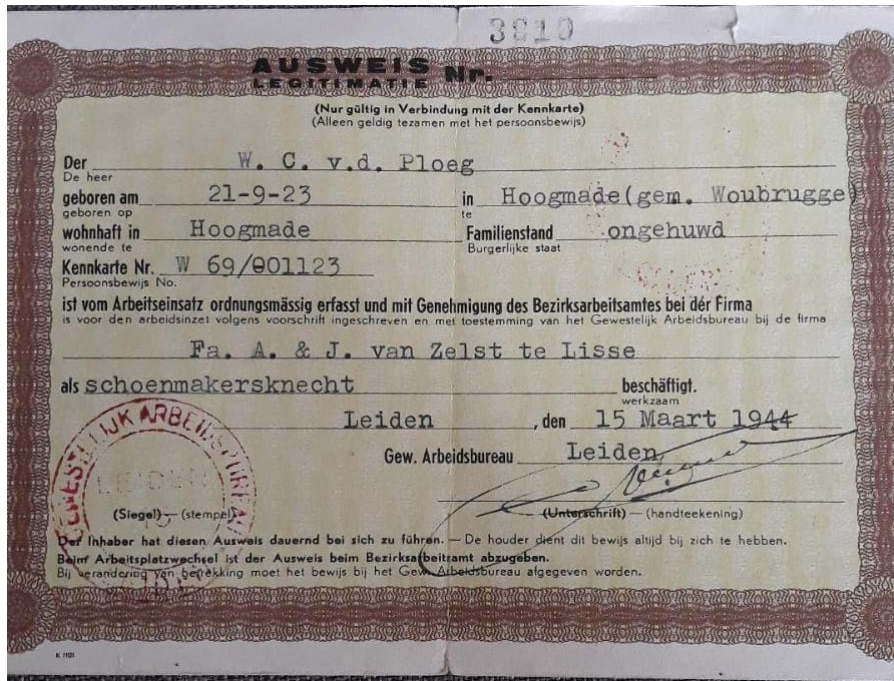
Woonhuis en winkel van Wil van der Ploeg, Pastoor van der Plaatstraat 39.
Achter de winkel de schoenmakerij.
Rechts de ingang van de steeg waar Piet van den Kerkhof woonde.

In de werkplaats van schoenmaker Wil van der Ploeg (ca 1950?). Van rechts naar links: Wil vd Ploeg, Henk vd Ploeg (jongere broer van Wil), Arie (oudere broer), en 'Ome Cor', een broer van de vader van Wil. De werkplaats werd later de winkel.

Tante Greet, zus van Wil van der Ploeg, in de schoenenwinkel. Zij hielp in de winkel na het overlijden van zijn vrouw in 1960.

Legitimatie bewijs van Wil van der Ploeg tijdens zijn verblijf als schoenmakersleerling in Lisse.

PRIJSLIJST B

Omschrijving	Heren		Dames		Kinderschoenen				Jongens
	LUXE	WERK	LUXE	SPORT	20/23	24/27	28/31	32/35	35/39
ZOLEN EN HAKKEN	7.85	8.10	6.50	7.00	4.05	4.60	5.25	6.00	6.75
ZOLEN	5.95	6.20	5.15	5.40	2.70	3.25	3.75	4.25	4.90
HAKKEN	2.25	2.25	1.60	1.90	1.60	1.70	1.80	1.90	2.15
TEENSTUKKEN	2.25	2.45	1.90	2.15	1.40	1.50	1.60	1.75	2.15
BAL- OF ZOOlstUKKEN	2.45		1.90		<p>Geheel nieuwe dames hakken vanaf 8,-</p> <p>Crêpe - rubberreparaties 15 pct. extra</p>				
NYLONHAKKEN VANAF	2.00								
BINNENZOLEN P.P.	2.20		1.95						
TUSSENZOLEN P.P.	2.00								
HIELVOERING	1.50		1.25						
TIPS VANAF	0.85		0.60						
INPLAKZOLEN P.P. LEDER	1.80		1.50						
HOEFJES VANAF	0.25		0.15						
STOOTPLATEN VANAF	0.25								
STIKWERK	7 cent per minuut								

UITGAVE: KALKULATIE-COMMISSIE LANDELIJKE
FEDERATIE VAN SCHOENMAKERSPATROONSORGANISATIES

Prijslijst Schoenmaker Wil van der Ploeg

Deel van de papieren zak waarin de schoenen na reparatie bij de klanten bezorgd werden.
Met uitbundige reclame voor leren zolen (Wil van der Ploeg, ca 1965).

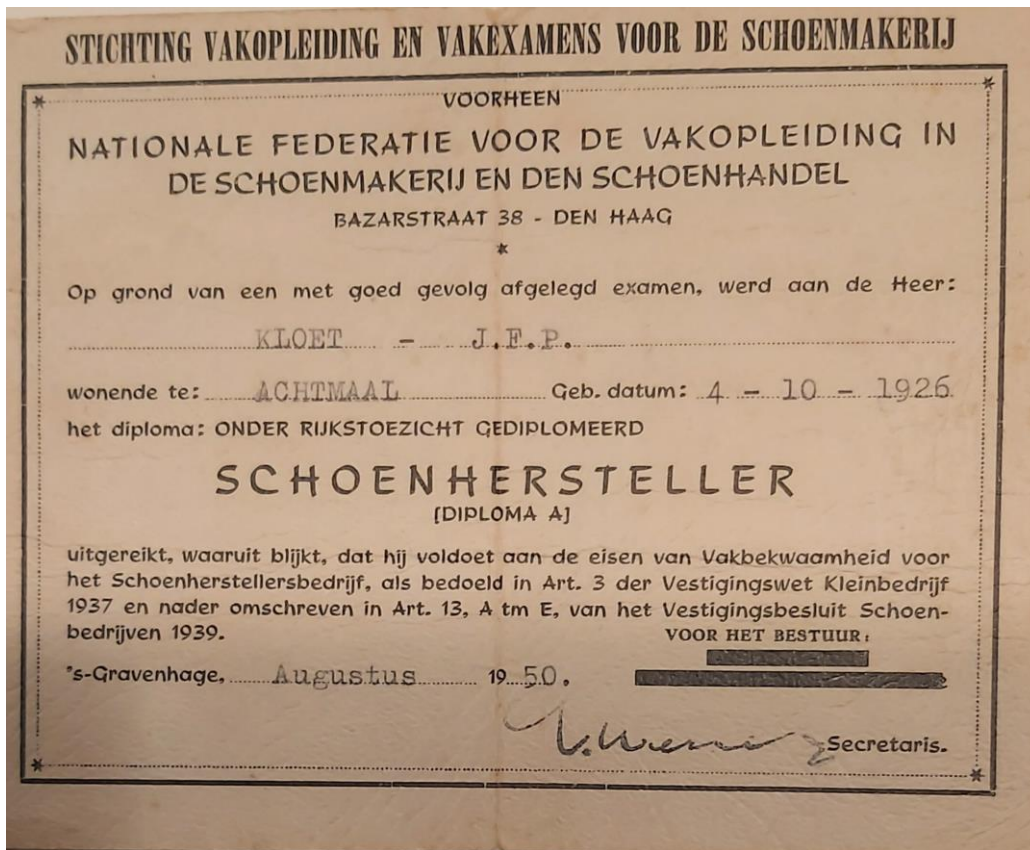
Het gezin van Wil en Jo van der Ploeg, v.l.n.r Wim, vader Wil met Jos op schoot, Ina op schoot van Jo van der Ploeg-van der Star, Sjaak, Hennie en vooraan Els (1960).

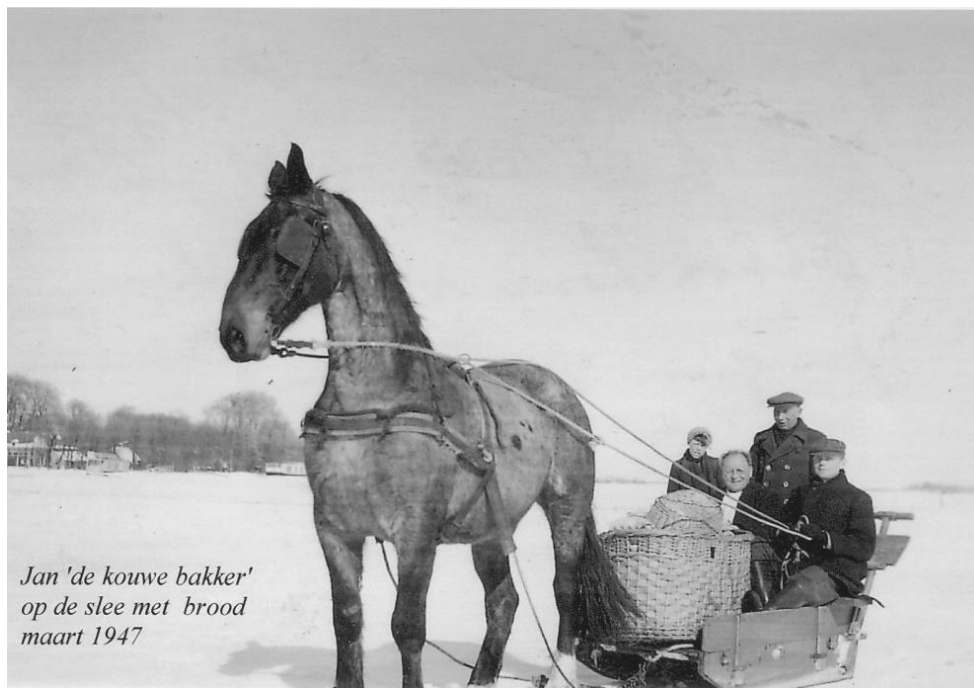
Jan Kloet en Lida Kloet-van der Hulst

Jan Kloet voor zijn werkplaats, ca 1952

Schoenhersteller diploma van Jan Kloet, 1950

Als het waar is dat Jan van Stijn uit Warmond ook schoenen ophaalde en terugbracht bij de bewoners rond de Kaagsociëteit, verdient hij ook een foto in dit verhaal. Hier op de arrenslee met Siem van Schie van de 'Eenzaamheid' op de bok (1947). (Bron: Historisch Genootschap Warmelda)

Siem van Rijn de roeiende postbode en schoenenkoerier uit Warmond

Klassieke leest (Pinterest)

Leest van hout en ijzer plus klein gereedschap (Pinterest)

trap-naaimachine

stikmachine